

ETELÄ-SAVON
SAIRAANHOITOPUIRIN
KUNTAYHTYMÄ

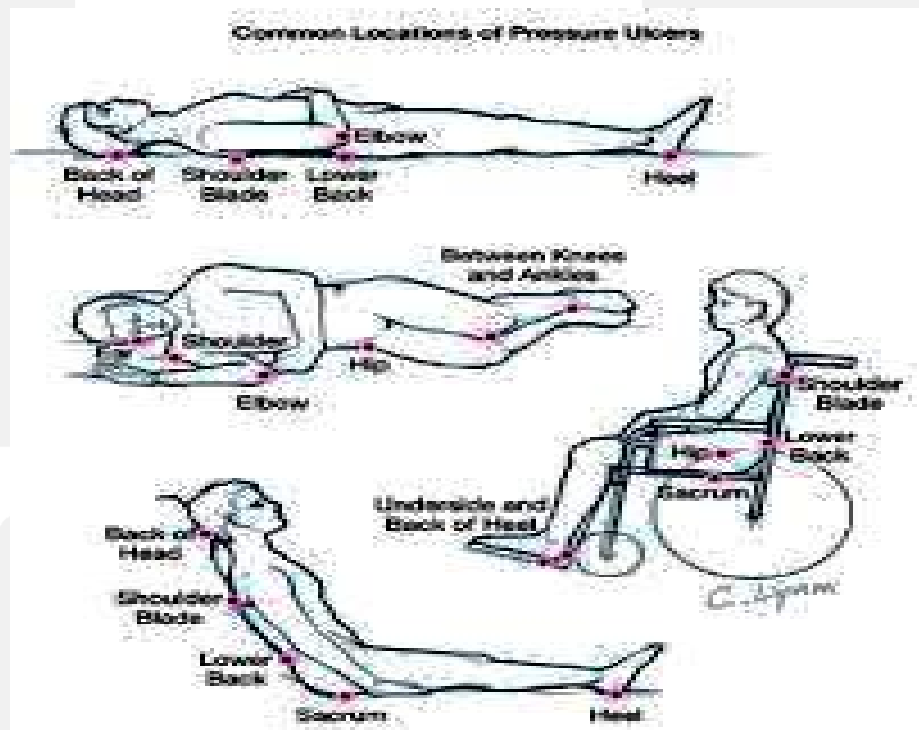
PAINEEHAAVA- KALLISTA KÄRSIMYSTÄ 20.10.2016

Hoitotyön keinot ehkäistä
painehaavoja, käytännön näkökulma

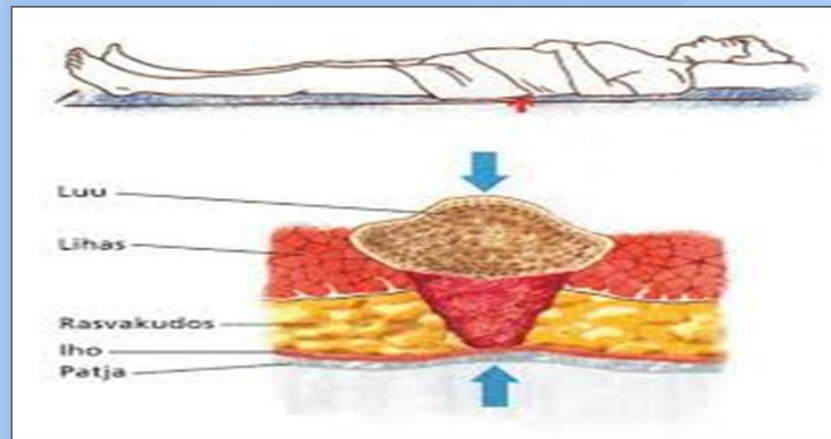
Erja Laitinen
Sairaanhoitaja
os.34 Esshp

Tavoitteena on herättää ajatuksia ja keskustelua painehaavan syntymekanismista, ennaltaehkäisystä

PAINEHAAVA/ decupitus

Syntyy useimmiten painekuormituksen ja heikentyneen liikuntakyvyn yhteisvaikutuksesta.

Painehaavalla tarkoitetaan

- ❖ Ihon tai ihonalaisen kudoksen paikallista vauriota, jonka on aiheuttanut paine tai venyntyminen tai hankaus, yhdessä tai erikseen.
- Jatkuva ihoon kohdistuva paine heikentää verenkiertoa, ja kyseisen alueen kudokset kuolee.
- Ihon hankautuminen voi aiheuttaa painehaavan. esim. vuodetta vasten.

Paine tapahtuu myös

- ❖ Potilas valunut vuoteessa alaspäin, kun vedetään takaisin ylös, tapahtuu valumis- ja vetämisliikkeet jotka aiheuttavat ihon kerrosten liukumista toisiaan vasten eli 'keriytyminen'

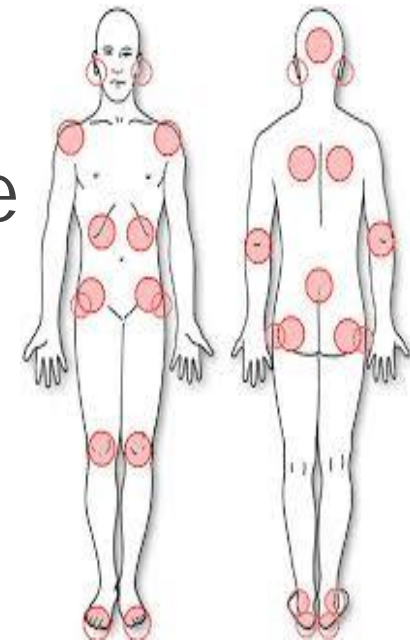
Vanhuksilla joiden ihon kosteustasapaino on heikentynyt. On paine-, hankaus- ja keriytymisvoimien vaikutus suurempi.

Painehaavan ennaltaehkäisyssä on tärkeää

- 1) Painehaavariskin tunnistaminen
- 2) Riskinarviointimittarit
- 3) Painehaavoille altistavat tekijät
- 4) Sisäiset tekijät
- 5) Ulkoiset tekijät
- 6) Ravitsemus
- 7) Anemiat

Painehaava kehittyy

- Tyypillisesti sellaiseen kohtaan, jossa on luinen uloke
 - Lonkan alue
 - Lantion seudun sakraalinen alue
 - Istuinkyhmyjen alue
 - Ristiselän eli sacrumin alue
 - Kyynärpään alueet
 - Kantapää ja kehräsluu
 - Ulkokehräsluiden alue

Paineen oletetaan olevan ensisijainen syy painehaavojen syntyyn.

Asentohoito määrittellään paikallaan pysyvän asennon hättävähäikutuksien ehkäisyksi ja vähentämiseksi

- Sen vuoksi paineen poistamisen on tärkein painehaavan ehkäisy- ja hoitokeino.
- Vartalon paineen tasaaminen vähentää kudoksen kuormittumista
- Estä myös ihon hankautumista asianmukaisilla apuvälineillä.

Kudoksen kuormituksen muuttaminen

- 1) Huomioimalla potilaan asento, paineen jakautuminen kehon eri osiin, paino ja stabiliteetti (vakaus)
 - Aina kun vaihdat potilaan asentoa tai valitset hänelle apuvälineet.
 - Erityisen tärkeää silloin, kun potilas istuu sängyssä tai tuolissa.
- 2) Vaihda potilaan asentoa tai, jos mahdollista, opeta potilasta vaihtamaan itse asentoaan säännöllisin väliajoin, jolloin paine kevenee.

Kudoksen kuormituksen muuttaminen

- 3) Ympäri vuorokautista riippumatta siitä onko potilas vuoteessa vai tuolissa
- 4) Potilas saa olla liikkumattomana korkeintaan kaksi tuntia kerrallaan, mielellään lyhyemmän ajan.
- 5) Jos on mahdollista, vältä potilaan kääntämistä painehaavan puolelle tai suoraan luiden ulokkeen päälle

Kudoksen kuormituksen muuttaminen

- 6) Kohota sängynpäätä mahdollisimman vähän, kallistuskulma 30° ettei luisiin kohtiin tule suoraa painetta

Kuormituksen muuttaminen apuvälineillä

Punoittavien kohtien ja luu-ulokkeiden suojaksi sekä kitkan vähentämiseksi:

- Ohuet haavanhoitolevyt
- Suojakalvot
- Polyuretaani vaahtolevyt
- Erikoispatjat, tyynyt ja istuinalustat

➤ Vähentävät painekuormitusta tietyillä ihonkohdilla.

Mutta vanhat tutut

- Lampaan karvat eivät vähennä painetta, vaan saattavat lisätä sitä, jos karvat on takkuuntuneet
- Läskit hiostavat, keventävä vaikutus pieni
- Rengastyynyt vaikeuttavat verenkiertoa haava-alueella aiheuttaen painetta ja turvotusta

Tärkeää on

- Suunnitelmalliset asennonvaihdot, esim. asennonvaihtokaavake, jonka mukaan potilas käännetään joka toinen tunti, tehostavat vuodepotilaiden painehaavojen ehkäisyä.

APUVÄLINEET ENNALTAEHKÄISYSSÄ

Patjat ja tyynyt joiden

- Tuote valikoimat sisältävät matalan-, keski-, korkean ja erittäin korkean painehaavariskin ennaltaehkäisyyn ja hoitoon
- Kivunlievitykseen ja hyvään uneen.

*Erikoissängyt erittäin korkeariskin käyttäjälle,
vähentää haitallista kitkaa ja kudoksen vaurioita*

ÄLYSÄNKY

**KUORMITUSTA POISTAVA
LÄPIVIRTAUSPATJAT**

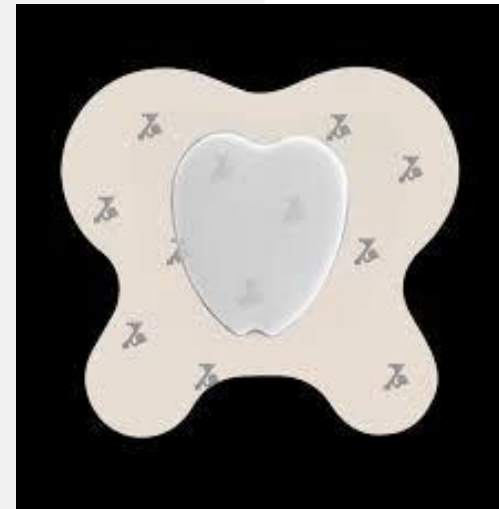
Kuormitusta vähentävät apuvälineet

- Haavatuotteet
- Kevennystossut
- Kantapää pehmusteet
- Istuin pehmusteet
- Asianmukaiset asentotyynyt

Kuormitusta vähentävät haavatuotteet

Kuormitusta vähentävät haavatuotteet

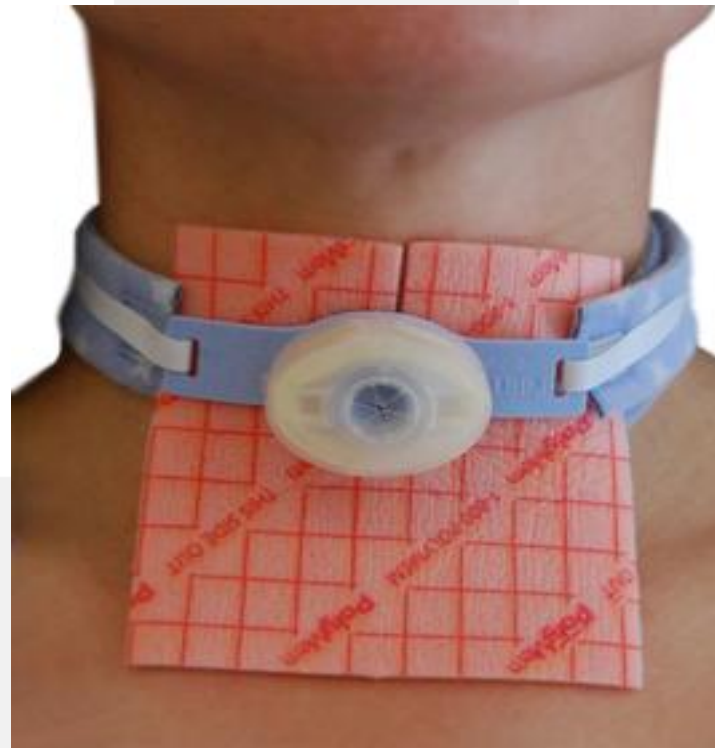
Kuormitusta vähentävät Kevennystossut

Kuormitusta vähentävät Kantapää pehmusteet

Estä myös ihon hankautumista asianmukaisilla apuvälineillä esim.

Istuin pehmusteet

Asianmukaiset asentotyynyt

RAVITSEMUKSEN MERKITYS PAINEHAAVOJEN ENNALTAEHKÄISYSSÄ

.... *hoito*

- Ehkäistäksemme painehaavapotilaan aliravitsemus. Varmistetaan että potilas saa tarvittavat ravintoaineet ja nesteet
- Energiaravintoaineet
- Vitamiinit
- Kivennäis- ja hivenaineet

MUISTA KONSULTOIDA RAVITSEMUSTERAPEUTTIA

IHON KUNNON MERKITYS PAINEEHAAVOJEN ENNALTAEHKÄISYSSÄ

IHO ON SUURIN ELIN JA KUDOSTEN SUOJA

Ihon päivittäinen tarkistaminen on tärkeää, sekä huomioitava että:

- Vanhoilla ihmisillä hikoilu ja talirauhasten erityys on vähentynyt
- Liian usein tapahtuvia pesuja tulee välttää. Mutta ei unohtaa!
- Virtsa ja uloste on pestävä nopeasti pois iholta.
- Iho kuivataan taputtelemalla. Käytetään kosteuttavaa voidetta päivittäin, sekä joka pesun jälkeen.

IHON HOITOVOITEET

esim.

Ihon päivittäinen tarkistaminen...

- Ihon lämpötilan nousu on painehaavan kehittymiselle yksi vaikuttava tekijä.

esim.

- ❖ Kohonnut lämpötila varastoituu istuinalustaan, tyynyyn tai patjaan aiheuttaen iholle haitallisen vaikutuksen
- ❖ Kuumeilevan potilaan ihon lämpötila on kohonnut ja edistää nopeasti painehaavan syntymistä.

HOIDON ARVIOINTI PAINEHAAVOJEN ENNALTAEHKÄISYSSÄ

24.10.2016

www.esshp.fi

31

.....hoidon arviointi

- Arvioidaan säännöllisesti potilaan hoidon onnistumista painehaavan ehkäisyssä.
- Tee arviointi päivittäin, mikäli se on mahdollista mutta vähintään kerran viikossa.
- Jos potilaan kunto tai potilaalle tulee painehaava, arvioi suunniteltu hoito ja seuranta uudelleen.

Painehaavapotilaan hoidossa tärkeää

- Kirjaaminen potilastietojärjestelmään
- Hoidon seurannan ja suunnittelun toteuttaminen

TEHOKAS PAINEHAAVOJEN ENNALTAEHKÄISY JA HOITO KANNATTA

- Vähentää potilaan kipuja ja kärsimystä
- Lyhentää laitoshoidoaikaa ja pienentää kustannuksia
- Parantaa hoidon laatua ja tehokkuutta
- Helpottaa henkilökunnan työtä

Kivun arviointi ja hoito

1. Arvioi ja kirjaa potilaan painehaavoihin tai niiden hoitoon liittyvä kipu
2. Helpota potilaan kipua poistamalla tai kontrolloimalla kivun lähde:
 - Peittämällä haava
 - Laittamalla painetta keventävät pinnat oikeille kohdille - Vaihtamalla potilaan asentoa
3. Anna potilaalle kipulääkettä tai käytä muita tarvittavia ja tilanteenmukaisia kivunlievitys menetelmiä
4. Pyydä tarvittaessa asiantuntijan apua

KIITOS

24.10.2016

www.esshp.fi

36